

Preek over Johannes 2: 13-22

Broeders en zusters, kent u de engelse schrijver Adrian Plass? Adrian Plass is een christen die op humoristische wijze zijn leven als christen beschrijft in een zogenaamd 'gewijd dagboek'. Niet iedereen kan zijn boeken waarderen. Sommigen vinden het spotten wat hij doet. Eerlijk gezegd herken ik me daar totaal niet in. Hij omschrijft niet spottend, maar eerlijk zijn gestuntel als gelovige. En juist omdat hij zich voordoet als een buitelaar die het maar amper lukt om de altijd weer uitgestrekte handen van Zijn hemelse Vader vast te houden, maakt dat hij heel herkenbaar wordt. Hoe zou dat toch komen trouwens? Waarom herkennen we ons beter in het geklungel van een schrijver als Adrian Plass dan in boekjes met '10 snelle Amerikaanse stappen naar perfect christendom'? Ik vermoed omdat die 10 snelle stappen achteraf toch meestal niet haalbaar blijken te zijn en frustraties opleveren en dan voelt zo'n klungelchristen heel wat veiliger. En het mooie is dat in de boekjes van Adrian Plass God altijd naar voren komt als iemand die van klungelchristenen houdt. En dat geeft zeker een opgelucht gevoel: gelukkig, God ziet mij ook zitten....

Een van de bekendste boekjes die Adrian Plass heeft geschreven is 'Het Bezoek'. In dit boekje brengt Jezus, de Grondlegger noemt Adrian Plass Hem, een bezoek aan de kerk. En dat bezoek van die Grondlegger zet de hele boel op de kop in de kerk. Zelfverzekerde praters veranderden in twijfelaars. En mensen met ernstige problemen werden opeens een stuk vrolijker. Een broeder die ongeveer beschouwd werd als een halve heilige, biechtte een hele rij schokkende zonden op. Eén ding was zeker: het spel is uit, het is afgelopen met het 'doen alsof'.

Ik ga niet het hele boekje navertellen. U kunt het beter zelf kopen, u hebt het trouwens in twee uur uit, dus ook als u niet zo'n lezer bent, zou het best iets kunnen zijn voor een regenachtige zondagmiddag.... maar wat in ieder geval opvalt is dat Jezus op geen enkele manier doet zoals het hoort. In plaats van te preken gaat Hij zitten spelen met een kind met het Downsyndroom en voordat Hij een homofiele jongen de oren wast door hem haarfijn te vertellen hoe Hij erover denkt laat Hij deze jongen eerst weten dat Hij van Hem houdt.....

Ik besef dat dit boekje een roman is en niet echt gebeurd maar toch.....wat Adrian Plass wat mij betreft geweldig neerzet is dat een ontmoeting met de echte Jezus de

bezem door je persoonlijke leven haalt en ook door het leven in de kerkelijke gemeente.

Ja en als we het hebben over de bezem er door halen dan is er al gauw een paralel te trekken met de geschiedenis van de tempelreiniging die we zojuist hebben gelezen. Jezus veegt rigoreus het tempelplein schoon, waar veehandelaren en geldwisselaars de voorhof van het huis van God hadden omgebouwd tot een soort beestenmarkt.

Tussen twee haakjes, Johannes vertelt over de tempelreiniging helemaal aan het begin van zijn Evangelie. Johannes 2 vertelt over de bruiloft in Kana waar Jezus zijn eerste teken deed en meteen aansluitend wordt dan de tempelreiniging verteld. In de drie andere Evangelieën wordt de tempelreiniging verteld aan het eind van het Evangelie, vlak nadat Jezus met een ezeltje Jeruzalem binnenreed en vlak voordat Hij gevangengenomen wordt. Hoe we dit moeten uitleggen daar wordt verschillend over gedacht. De ene uitlegger meent dat er dus twee tempelreinigingen hebben plaatsgevonden, één aan het begin van Jezus' aardse bediening van drie jaar en één aan het eind. Anderen denken dat Johannes meer thematisch vertelt en dat daarom de werkelijke volgorde van de gebeurtenissen er minder toe doen. En de andere evangelieën zijn dan meer chronologisch verteld, in historische volgorde. Eerlijk gezegd weet ik het antwoord niet, en voor de betekenis van de tempelreiniging doet het er ook niet zoveel toe.

Hoe dan ook, het was in die voorhof een drukte van belang. De priesters hadden er een mooi centje aan verdiend. Want door de marktkooplui te laten betalen voor hun staplaats kon je er zelf ook nog een mooie duit mee opstrijken. Met Pascha was het altijd een drukte van belang. De Joodse pelgrims kwamen uit het hele land en nu konden ze ter plekke de offerdieren aanschaffen in verschillende prijsklassen: runderen, schapen en duiven. En omdat die Joodse pelgrims uit alle windstreken naar Jeruzalem gekomen waren was het handig dat ze hun vreemde valuta konden wisselen tegen de gangbare munt. Want die Romeinse munten met de beeltenis van de keizer erop, moesten ingewisseld worden tegen Tyrische munten zonder die afbeelding. Deze zilverstukken werden door de priesters als heilige valuta geïnd als het hoofdgeld. Ooit werd Jezus gevraagd of Hij deze tempelbelasting ook betaalde.

Jezus liet toen Simon Petrus een vis vangen en in de bek van die vis zou het hoofdgeld zitten. U kunt dit nalezen in Matt. 17.

Wat een geloei, geblaat en gekoer zal dat geweest zijn in het huis van God. En behalve het lawaai van beesten zullen er ook wel de uitwerpselen van de beesten hebben gelegen. En naar alle waarschijnlijkheid zal er ook nog wel op Oosterse wijze onderhandeld zijn. Het was een drukte van jewelste. Een oosterse markt, luidruchtig, bont en stinkend. In die drukte verschijnt Jezus op het toneel. Onmiddellijk komt Hij in actie. Hij maakt van de stukken touw die overal rondslingeren een zweep en daarmee drijft Hij met goddelijke verontwaardiging de dieren de tempel uit. Hij sommeert de duivenverkopers hun handel mee te menen en Hij keert de tafels van de geldwisselaars ondersteboven en zodoende maakt hij een abrupt einde aan het kopen en verkopen van de offerdieren. De veehandelaren gaan achter hun vee aan, de duivenverkopers maken dat ze weg komen en de geldwisselaars kruipen over de grond op zoek naar hun munten. En zo veranderde die lawaaiige beestenmarkt in één keer in een heilige stilte wat zo kenmerkend hoort te zijn voor het huis van God. Geen koeien, geen schapen, geen gepingel van handelaren, alle offerdieren in één keer weg. Allemaal? Nee niet allemaal, één offerdier is er nog, één Offerlam,Jezus. Alsof Hij hier al wil zeggen, die koeien en schapen zijn straks niet meer nodig. Mijn offer zal eens en voor altijd genoeg zijn. En voor dat offer hoef je niet te betalen. Je krijgt het....gratis. Jezus is het Lam dat de zonde van de wereld zal gaan dragen. Maar daar hadden de omstanders op dit moment nog helemaal geen weet van. Ook de discipelen beseften dat niet. Jezus wist het!

Nu is het wonderlijke dat de omstanders Jezus niet gelijk uit de tempel verjagen. Blijkbaar zagen ze het als een profetische actie, om de mensen aan het denken te zetten. Ze reageerden niet afwijzend, maar ze willen wel weten wie Hij is. Hij moet zich eerst maar eens legitimeren. Want om zo'n daad te verrichten, het tempelplein schoon vegen, zul je wel niet de eerste de beste zijn. Vandaar ook die vraag van de mensen: *Welk teken toont Gij ons, dat Gij dit moogt doen?* Het antwoord van Jezus was mysterieus. *“Breek deze tempel af en binnen drie dagen zal Ik hem doen herrijzen”*. Pas veel later, toen Jezus gestorven, begraven en opgestaan was, herinnerden de discipelen deze woorden en toen pas hebben ze begrepen dat Hij over de tempel van zijn lichaam sprak. Ook de omstanders begrepen Hem niet. Hoe

kan Hij nou in drie dagen een tempel herbouwen? Een tempel waar al met al wel 46 jaar aan gewerkt was.

Die tempel waar we het hier over hebben is de tweede tempel. De eerste tempel was gebouwd door koning Salomo, maar die tempel is verwoest in de tijd van Nebukadnezar, toen Juda in ballingschap werd gevoerd. Na de ballingschap, na ongeveer 70 jaar, ten tijde van Ezra, Zerubabel en Nehemia is de tempel herbouwd. Nog later is er, in de tijd tussen het Oude Testament en het Nieuwe Testament in, de tijd van de Makabeeën, enig herstelwerk verricht aan de tempel en weer later, tijdens de regering van Herodes de Grote, is de tempel gerenoveerd en afgebouwd. Bij elkaar zal er zo'n 46 jaar aan gewerkt zijn. Dit staat in geen verhouding tot de drie dagen waar Jezus over sprak. Het klonk de omstanders dan ook als onzin in de oren. Hoewel niemand deze mysterieuze woorden begreep, hebben de Joden zijn woorden nooit vergeten. Want bij Jezus' terechtstelling kwamen deze woorden weer op tafel. Toen Hij voor de Joodse Raad moest verschijnen traden er valse getuigen tegen Hem op die verklaarden dat Jezus gezegd had dat Hij de tempel Gods kon afbreken en binnen drie dagen opbouwen (Matt. 26:61). En ook de voorbijgangers die Jezus aan het kruis zagen hangen bespotten Hem: *Ha, Gij, die de tempel afbreekt en in drie dagen opbouwt, red Uzelf....(Marcus 15:29)*. Ze waren zijn woorden niet vergeten, maar zelfs toen begrepen ze deze woorden niet. Jezus had het niet over het tempelcomplex, Hij had het niet over een gebouw maar Hij had het over zichzelf. Ikzelf zal afgebroken worden, mijn lichaam zal gedood worden. Maar drie dagen later sta ik op.

Naar die gebeurtenis verwijst Jezus al bij de tempelreiniging: Behalve dat ik het Lam ben dat eens en voor altijd voor de zonde van de mensheid zal worden afgebroken ben ik de Koning, de overwinnaar, die de dood zal overwinnen. En omdat ik dat ben, moet al het andere wijken. Die beestenboel op het tempelplein neemt het zicht weg op wie Jezus is en daarom aan de kant ermee.

En is dat niet altijd typerend geweest voor Jezus' optreden? Een radicaal afwijzen van alles wat het zicht op onze Hemelse Vader wegneemt en anderzijds, dat moeten we niet vergeten, een geweldige bewogenheid met de 'gewone man of vrouw'.

Eerst maar even dat eerste. Jezus wijst radicaal af wat het zicht op Hem of op de Hemelse Vader wegneemt. Dat zagen we hier bij de tempelreiniging, waar van de

dienst van God een beestenboel was gemaakt. Maar je ziet het ook in Jezus' omgang met de Joodse leiders. Met name de Farizeeën hadden het Woord van God zo vervormd dat het een gesel geworden was, waarmee het volk eronder gehouden moest worden. Strenge regels voor de sabbat, zodat de echte bedoeling van de sabbat helemaal onder sneeuwde. Keiharde oordelen over de zieken: het feit dat je ziek bent heeft met je zonde te maken. Het volk werd angst bijgebracht voor God in plaats van liefde. Gods Woord, en de Farizeese interpretatie ervan, werd een juk wat niet te dragen was. En dan komt Jezus met een ander Woord: Kom maar bij mij..... ik ben zachtmoedig en nederig, mijn juk is zacht, mijn last is licht.

Tsja en dan moeten we toch even een toepassing maken voor onszelf. Het zal je maar gebeuren dat Jezus hier vanmorgen binnenkomt en dat Hij mij als een kleine jongen van de kansel haalt. Jongen, als je het zo vertelt dan loop je me voor de voeten. Zo neem je het zicht weg op wie ik werkelijk ben. Of stel je voor dat Hij halverwege ons zingen de boel plat legt. Stop er maar mee jongens, als je hart er niet bij is, heeft het geen waarde. Je kunt alleen maar 'Samen in de naam van Jezus' zingen als je ook werkelijk één bent in die naam. Of dat Jezus binnenkomt op een kerkenraadsvergadering. Hé mannenbroeders, denken jullie er aan dat je Mij vertegenwoordigt en niet het belang van een groepje mensen die jou als hun woordvoerder beschouwen.

We kunnen met elkaar een heleboel activiteiten hebben. Op dat tempelplein waren ook activiteiten genoeg. Maar we hebben dat bord hier niet voor niets aan de muur hangen. Christus alles en in allen! Het moet om Hem blijven gaan. In ons preken, in ons zingen, in ons vergaderen, of wat we ook maar doen hier met elkaar. Christus centraal. En alles wat het zicht op Hem belemmert opruimen! Durven we zo naar ons gemeentelven te kijken? Het gaat er om dat we de Here Jezus eren en ook dat Hij te vinden is voor wie wil. En durven we ook zo naar ons privéleven te kijken? Dan kan het best zo zijn dat er heilige huisjes ondersteboven gaan. Want wat we over de gemeente kunnen zeggen geldt natuurlijk net zo hard voor je privéleven. Zijn er dingen in jouw leven waardoor je man, je vrouw of je kinderen het zicht op Christus wordt ontnomen? Of je buurman, je collega.Jij bent toch christen? Dan mag toch verwacht worden dat Christus zichtbaar is in je leven? Ben je bereid om zo naar je eigen leven te kijken?

Ik zei net al dat Jezus radicaal afwijst wat het zicht op Hem wegneemt, maar ook dat Hij geweldig bewogen is met de 'gewone man of vrouw'. En weet je wat ik nu het mooie vind? Dat dit ook voor ons allemaal geldt. Aan de ene kant die ernst, denk er om, loop me niet voor de voeten, anders haal ik je van die preekstoel af. Maar aan de andere kant altijd weer die geweldige bewogenheid. Ook voor mij, want ook ik ben maar een gewone man. Ik geniet ook van de boekjes van Adrian Plass omdat ik me zo herken in z'n gestuntel als gelovige. Iemand die een beetje theologie heeft gestuurd is niet vanzelf een betere gelovige. We staan echt allemaal naast elkaar. En we moeten het allemaal van Zijn bewogenheid voor ons en Zijn genade hebben. Jezus kent ons door en door. Hij weet alles van je. En dat is geen reden om je te straffen, maar om je te vergeven. Dat is wat boven Psalm 139 staat, hè. U weet wel, die Psalm die vaak op geboortekaartjes staat. *Gods alwetendheid der vromen troost.* God weet alles van je, maar dat mag voor jou als gelovige een troost zijn. Veel mensen vinden Gods alwetendheid bedreigend. Big brother is watching you. Nee, God weet alles van je, en ondanks dat, houdt Hij van je met Z'n hele hart. Je kunt Hem niet verrassen met iets wat Hij nog niet wist en daarom kun je Zijn liefde voor jou ook niet verspelen.

Ik begon net de preek met te vertellen over dat boekje van Adrian Plass over de komst van Jezus naar de kerk. Ik wil de preek afsluiten met de laatste zinnen uit het boekje. Jezus staat op het punt weer te vertrekken. En dan zegt Hij het volgende:

Ik wil jullie nog veel meer vertellen, maar dat doe ik nu niet. Nog twee dingen. Mag ik jullie iets vragen voor Mij te doen? Lees dan, alsjeblieft, mijn boek. Zoek een vertaling die je aanspreekt, één die je begrijpt. Ik beloof je met mijn hele hart dat wij, als je zit te lezen, elkaar weer tegen zullen komen en dan praten we verder.

Dan nog wat, en dat is het belangrijkste wat ik jullie nog te zeggen heb. Zorg voor elkaar. Vergeef elkaar. Houd van elkaar. Doe Mij geen pijn. God zegene jullie en zorg voor jullie, tot Ik weer terug kan komen!

Amen

Augustus 2010
G.P. Hartkamp
Wapenveld